Ч. 291 (13.836). Львів, вівторок 30. жовтня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Завзяті бої астурських верховинців.

ПАРИЖ, 28. 10. ПАТ. Французька преса переповнена описами боїв в Астурії. Тамошні верховинці ставили завзятий спротив, причому вживали пальної зброї та динаміту. Динамітові атаки були дуже сильні. Повстанців інформував загально спеціяліст від запалювання динамітових набоїв, які кидали на урядове військо. Після вибуху приходило до бою, що звичайно кінчився перемогою революціонерів. Коли військові відділи починали із великої віддалі пальбу, повстанці виступали поодиноко, висаджували в повітря довколичні доми тй так унеможливлювали військову рух.

Жорстокости громадянської війни.

ПАРИЖ, 28. 10. ПАТ. Аг. Аваса повідомляє з Мадриду: Міністр прилюдних робіт, що вернувся до столиці з обїздки провінції і Астурії, сказав представникам преси, що в усій провінції підчас революційних боїв допустилися багато жорстокостей. Підчас боїв трупи вбитих і померлих хоронили в подвірях домів або по городах, бо з причини стрілянини люди не могли вийти з хати. Під звалищами лицею в Овіедї найшли 80 трупів. Революціонери здобули в Овіеді фабрику зброї, відки забрали 12 гармат. У горах блукаються ще поодинокі гурти революціонерів і ненадійно нападають на військові відділи. Вчора в такій сутичці згинуло 27 повстанців.

Відзнака за здавлення революції.

БАРСЕЛЬОНА, 28. 10. ПАТ. Ген. Батет, теперішній військовий командант Барсельони одержав від еспанського уряду високу військову відзнаку за заслуги при здавленні революції.

Еріо одержав заяву довіря.

РЕЗОЛЮЦІЇ РАДИКАЛЬНОГО КОНГРЕСУ.

В дальшій частині 31. конгресу французької рад. партії ост. промову виголосив голова партії Еріо. Його привитали рясними оплесками. На вступі Еріо засував зміни, які зайшли від конгресу в Клермо-Феран. Еріо впевнив, що небаром зможе повідомити, які засоби пороблять у справі розброєння організацій, що загрожують безпеці держави.

Переходячи до реформи державного устрою зазначив, що радикали повинні в тій справі взяти ініціятиву в свої руки. Реформу треба перевести методою парляментарної праці. Спірна справа розвязування палат дає бесідникові причину до особистих рефлексій. Еріо каже, що його положення як члена уряду й партії значно трудніше, ніж інших членів партії. Найлекше було б предложити резолюції для вдержання партійного перемиря. Мабуть ухвалите її і тоді я міг би скритися за вашими плечима. Та такий вихід не говорив би ні про мою відвагу, ні теж не був би становищем, гідним республиканця. Тому того не зробите. Зажадаю від вас, щоби ви оставили рад. міністрам у Думерґовому уряді право рішення на нашу виключну відповідальність. Будете могти судити нас пізніше, після наших діл. Ми не ворожо настроєні до ревізії конституції, одначе рівночасно радимо не трактувати конституції з 1875 р. занадто легковажно. Треба рахуватися з вимогами положення не лише внутрішнього, а й закордонного.

Опісля промовляв предсідник зборів, щоби вказати, що Еріо остає головою радикальної партії ще один рік, як це постановили мин. року на конґресі у Віші. Предсідник домагався від присутніх, щоби піддержали це предложення, що й ухвалили серед оплесків. Опісля деп. Зай в імені молодо-радикалів пояснював, чому вони голосуватимуть за резолюцією.

ПАРИЖ, 28. 10. ПАТ. Домагання радикалів, у формі вчорашньої політичної резолюції, можна засувати так:

Радикальна партія бажає вдержати політичне перемиря, одначе під згори визначеними умовинами. Найпершим завданням партія вважає господарське відродження краю. Опісля заявляється за реформою метод парляментарної праці, головно в царині ухвалювання держ. буджету. Всякі спори між виконуючою владою та законодатними установами повинно полагоджувати нар. референдум. Такі домагання відбігають від Думерґового проєкту. Та компромісовість конґресу виявилася в ухвалі, яка уповажнює рад. міністрів, які є в уряді, пере[illegible]ати й опрацьовувати спільно з премієром і ін. членами кабінету проєкти, які не суперечили би духові радикальної доктрини. Цінною вказівкою для Еріота є, що рад. партія рішучо заявилася проти скасування прероґатив сенату в справі розвязання палати. Довіря, яким наділили Еріота, доказує, що рад. партія вірить у його авторитет.

Після бурливої політичної дискусії нині настало відпруження. Найважнішою нинішньою ухвалою є, що голові партії Еріотові дали право рішати в справі умовин, в яких можна надалі вдержати політ. перемиря та право рішати в справі розвязання палати. З інших ухвал заслугує на згадку резолюція, яка домагається о х о р о н и р о б і т н и к і в - ф р а н ц у з і в п е р е д і н в а з і є ю ч у ж и х р о б і т н и к і в.

На закінчення нарад ухвалили довгу відозву до республиканських мас. Після зазначення ролі партії в прилюдному житті краю та після підкреслення принципу світського характеру школи, декларація обговорює справу радикального перемиря. Радикали дали доказ готовости до уступок, бо згодилися на участь членів партії в теперішньому кабінеті. В заміну за точне додержування зобовязань партія сподіється від груп, які співпрацюють над пацифікацією відносин, пошанівку рад. партії та її провідників. Тези, що окреслюють неможливість погодження парл. мандату з виконуванням іншого звання, не побачили досі денного світла. Край все ще сподіється розброєння тих, що готовляться до домашньої війни. Парлямент не може радити, а край не може бути під вічним враженням шантажу, безладдя, насильства та жаху. Нарід сподівався, що після повороту палати з вакацій одержить позитивну програму боротьби з госп. крізою, а не лише проєкт реформи держ. устрою. Радикали не є проти цієї зміни, одначе будуть домагатися приступлення до ревізії метод праць парляменту, до обмеження ініціятиви в царині видатків при фін. дебатах, до розглядання й обовязкового ухвалення в приписаному часі буджету, зложеного урядом в правильному речинці, до додержування точних речинців у нарадах і т. д. Партія домагається теж реформи судівництва.

Партія схильна піддержати справу запевнення кращого функціонування держ. організму, одначе не згодиться на засоби, які сприяли би змаганням, що мають за ціль здобуття влади, користи зі шкодою для респ. вольностей.

Декларація обговорює вкінці справу оборони держави та закордонної політики, безробіття. Хоч радикали чують відразу до війни, не хочуть ослаблювати оборони Франції. Їх політика буде старатися перешкодити загрожуючій небезпеці при помочі міжнародного порозуміння. Великі хмари затемнюють політ. горизонт над Дунаєм і в Азії. Багато народів захоплюється міражами сили імперіялізму. Рад. політика старається усунути недовіря й оживити солідарність і приготовити так нову Европу. Треба дбати про постепенне зменшення озброєнь, про контролю продукції та продажі зброї, про координацію світової господарки, щоби приготовити в Женеві злучені держави світа.

Найблищчий конґрес буде в Парижі.

НЕ ЩАСТИТЬ ФІЦМОРІСОВІ.

ЛЬОНДОН, 28. 10. ПАТ. Відомий ірляндський летун Фіцморіс, якуй заповів був, що поб'є рекорд лету Скота та Блека, вистартував нині рано в год. 6.35, та мусів вернутися на летовище, бо мотор зіпсувався. Фіцморіс відлетить завтра в год. 6.30 до лету Льондон-Мельбурн.

Абдикує король.

ЛЬОНДОН, 28. 10. ПАТ. Райтер повідомляє з Бангкока: Секретар сіямського короля сказав учора вечором журналістам, що король повідомив уряд, що хоче абдикувати. Зачувати, що причиною цієї постанови короля є конфлікт між національним зібранням і королем в справі прероґатив королівської влади.

СПОРТ.

ПОГОНЬ (СТРИЙ) — СЯН (ПЕРЕМИШЛЬ) 1:0 (1:0).

Змагання за вхід до Окружної Ліги виграла стрийська Погонь заслужено, бо була дружиною ліпшою. В Сяні грала дуже слабо поміч, особливо оба бічні, а також оборона. Напад Сяну комбінував незле, та перед воротами Погоні виявляв безпорадність. Оба крайники значно слабші, як звичайно. Воротар не поносить вини у пропущенні голя, але його викоп, як і викопи оборонців, лишає багато до бажання. Погонь була дружиною краще зіграною і технічно перевищала сянівців у всіх лініях. Тільки напад Погоні був перед воротами такий же безпорадний, як і напад Сяну. Одинокого голя стрілила Погонь головкою по корнері, до якого сянівці невідповідно уставились. Суддя п. Земан поза кількома помилками обективний. Видців 1.500.

УКРАЇНА — СВІТЕЗЬ 4:3 (1:3).

Україна в складі: Бутель; Скреґота, Воробель; Підлісецький, Якимів, Сиротюк; Федун, Магоцький, Міклльош, Краєвський, Максимів. У другій частині грав Скреґота в нападі, і Мікльош в обороні.

Гра була ведена в живім темпі. Чорно-червоні потрафили, як здавалося вже програні змагання, вирішити у свою користь. У першій частині Україна добуває вправді перші ворота, але на цім конець. Світезь має перевагу і добуває підряд троє воріт. Україна має кілька догідних позицій, але не вміє їх використати. По зміні воріт образ гри змінюється: Україна натискає і стріляє ворота у 5, 38 і 43 хвилині. На згадку заслуговують в Укараїні Магоцький і Краєвський у нападі і Якимів у помочі, який був найкращим помічником на грищі. Ворота добули: Магоцький 2, Федун і Скреґота з карного.

УКРАЇНА II — СВІТЕЗЬ II 1:1 (0:0).

Україна II мала цілий час легку перевагу і повинна була ці змагання виграти, але слабо диспонований напад не зумів використати багато догідних ситуацій. Подобалися Лісікевич і Стахевич. Ворота добув Лісікевич

МИСТЕЦТВА ЛІГИ.

КРАКІВ. Краковія — Погонь 3:1 (1:1).
КРАКІВ. Гарбарня — Рух 2:2 (1:0).
ВАРШАВА. Польонія — Варшавянка 1:0 (0:0)
ЛОДЗЬ. Висла — Л. К. С. 4:2 (1:2).
ПОЗНАНЬ. Варта — Подгуже 5:3 (2:2).

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

ЛЬВІВ. Гасмонея — Чорні 0:0.
ЛЬВІВ. Лехія — Ютшенка 2:0 (1:0).

ЗА ВХІД ДО ЛІГИ.

ВИЛЬНО. В. К. С. Сміґли — Леґія 2:0 (2:0).
СТРИЙ. Чувай (Перемишль) — Корона (Самбір) 3:0 (1:0).
ХОЛМ. Ревера — 7 п. п. Лег. 5:0 (4:0).

Між Парижем та Москвою.

Женева, 23. жовтня 1934.

„Отже жертвою внутрішніх суперечностей, які загрожують розсадити військово-фашистівський режім Сербії, впав не лише югославянський король, що стояв на чолі того режіму, а й французький міністр закордонних справ пан Барту". Так пише пан Радек в „Ізвестіях" з 11. ц. м. Але варто запитати пана Радека, чи „внутрішні суперечности в інших державах, які Париж і Москва примушує брати участь в їх комбінаціях, не грозять їм ніякою небезпекою? Варто нарешті запитати пана Радека, чи внутрішні відносини в Совітському Союзі не створюють небезпеки розвалу тої держави, більшої, ніж для якогось іншого режіму в Европі?

Не є випадковим збігом обставин, що рік, в якому Париж та Москва заходилися особливо пильно організувати мир Европи в Женеві та поза нею, особливо багатий на криваві події. Нема сумніву, що політична кріза в Европі є у значній мірі випливом господарської крізи в цілім світі. Не може бути також сумніву для розумної людини, що відповідальність за світову господарську крізу паде на московський уряд, який зруйнував ринки збуту для світового промислу на землях поневолених націй і в Китаю та причинився до витворення політичних відносин в Европі, що загострюють як політичну так і господарську атмосферу в цілому світі.

Але й безпосередня участь аґентів III. Інтернаціоналу у деяких кривавих подіях цього року в Европі є поза всяким сумнівом. Провокація большевицьких елементів в австрійській соціяльній демократії пхнула частину австрійського робітництва до безнадійного повстання. Участь большевиків у лютневих розрухах у Парижі не була ні для кого таємницею.

Приняття московського уряду до Союзу Народів мало розпочати нову добу розвитку миру в Европі. Навернених Францією большевиків принято урочисто до „буржуазної" родини держав; кілька тижнів після того вибухло повстання в ріжних частинах Еспанії під безсумнівним проводом московського Інтернаціоналу. З цього большевики зрештою не роблять ніякої таємниці, пишучи: „Зріст сил контрреволюції створив ґрунт для боротьби робітничих мас під проводом комуністичної партії за єдиний фронт". („Ізв." 8. 10. 1934. р.).

Засоби боротьби еспанських „революціонерів", про успіхи яких з такою втіхою повідомляє власний кореспондент „Ізвестій" з Парижа, не полишають ніякого сумніву щодо того, хто ними кермував. „В Астурії селяни покарали смертю реакційного посла... У Навасі, 80 км. від Барсельони, група повстанців облила нафтою одіж священика і запалила її. В Сан-Вінсен-Кастелеті намагалися зробити те саме, але священикові пощастило врятуватися. Церкву спалили" і т. д.

Аґенція „Аваса" повідомляє з Мадриду: „Здобуте 19. ц. м. військом уряду місто Мірес творило центр цілого повстанчого руху. Повстанці уладили в місті комуністичний лад, вони складались головним чином з комуністів та синдикалістів-анархістів. Вони доконали нечуваних терористичних актів. В одній місцевості біля Мірес вимордували 110 поліцаїв". „Юнайтед Прес" повідомляє з Гендайо, що повстанці в Овієдо вимордували в найбільш жорстокий спосіб родини приналежних до цивільної ґвардії. Ці повстанці — самі комуністи.

Таким чином французько-московська „приязнь" коштувала Еспанію дуже дорого. Викинені з Німеччини большевики перенесли свій центр до Франції і використали протиурядовий рух в Еспанії, щоби перетворити його в криваві большевицькі заворушення, в яких розприслися і національні змагання катальонців і економічні домагання робітників північної Еспанії, як і в багатьох інших державах, здорові початки національного і соціяльного руху і поставила країну перед дилемою диктатури чи большевизму.

Большевицькі заворушення в Еспанії є поважною і може останньою пересторогою і для самої Франції. На жаль, можна побоюватися, що ані останні криваві події в Еспанії, ані траґедія в Марселі не відвернуть в найближчім часі Францію від її фатального зближення з московським урядом. Лишається лише надія, що розвиток соціяльно-політичних відносин в самій Франції стримає ще її перед безоднею, до якої вона прямує.

А відносини в самій Франції щораз складніші. Московська преса недурно хвалиться, що комуністичні організації зросли у Франції впродовж останнього року більш ніж вдвоє. І можна думати, що большевицька статистика щодо Франції точніша ніж щодо самого СССР. У своїй великій промові в радіо Думерґ заявив, що він виступає проти злученого фронту соціялістів та комуністів найбільш рішуче тому, що соціялістами проводять комуністи. І справді, на останніх виборах до місцевих управ соціялісти втратили деяку скількість мандатів, але комуністи придбали їх. На останньому конґресі учителів Франції, що заступає 80.000 членів, перейшли комуністичні резолюції і співалося „Інтернаціонал". В якому відношенні стоять сили комуністів та їх прихильників до сил французького уряду та партій, на які він спирається, сказати досить важко. Нелегко мабуть довідатися і самому французькому урядові, скільки прихильників мають большевики у французькім війську та поліції. Певне лише одно, що московський уряд буде підтримувати спільний фронт соціялістів та комуністів проти союзницького русофільського уряду Франції не менш діяльно, ніж робив це в Еспанії.

Большевицька преса не полишає найменшого сумніву щодо цього. „Ізвестія" виступили незвичайно рішуче проти відомої промови Думерґа перед виборами до місцевих управ, заявляючи, що Думерґ повторив те, „що твердив Тардіє 6. лютого, коли французькі фашисти скинули радикальний уряд". Натяк „Ізв." на 6. лютого, коли в Парижі йшли криваві розрухи, та обвинувачування сучасного французького уряду у фашизмі містять досить виразні погрози московського комун. центру під адресою сучасного французького уряду.

Лише цілковитим політичним засліпленням можна зясувати те, що французький уряд, не зважаючи на очевидну большевицьку небезпеку в межах власної держави, робить дальші заходи, щоби заключити союз з Москвою.

Женевський часопис „Ля Суіс" висловлює досить оправдане здивування, що французький уряд при сучасних політичних відносинах в Европі за всяку ціну хоче примусити Польщу пристати безоглядно до французької політики супроти Москви, погрожуючи в разі відмови навіть зірванням французько-польського союзу. Цей часопис слушно припускає, що в разі франко-німецького збройного конфлікту московський уряд імовірно поспішився би передусім заняти прибалтійські держави та взагалі відновити передвоєнні межі Росії. Отже стримане становище Польщі находить у Швайцарії повне зрозуміння, а також очевидно й у всіх державах, яких уряди розуміють небезпеку франко-московського союзу.

Але чи лишиться Франція ізольованою між великими державами у своїм наближенні до Москви, чи московсько-французький союз доправадить до соціяльно-політичної катастрофи в самій Франції, і в одному і другому випадку українські чинники мусять рахуватися з тим, що українська справа може стати настільки актуальною на міжнароднім терені, що можна буде про неї вже говорити не тільки інформативно.

М. Данько.

Українці в Манджу-Го живуть і працюють!

Кільканацять вісток про те, як живе і працює українська кольонія на Далекому Сході.

З „Манджурського Вістника", якого кільканацять чисел надіслано нам з Харбіну, довідуємося, що життя наших братів на Дал. Сході йде буйним ходом і розвивається щораз краще. Про це дають свідоцтво такі факти:

ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КОЛЬОНІЇ У МАНДЖУ-ГО.

Під теперішню пору українці Дал. Сходу обєднуються в таких орґанізаціях:

1. Недавно заснована політична орґанізація „Український Національно - Державницький Фронт" (про нього нижче); 2. Українська Національна Громада; 3. Союз Українських Еміґрантів; 4. Т-во „Просвіта"; 5. Т-во „Січ"; 6. Союз Української Молоді і 7. Союз Молоді „Зелений Клин".

Орґаном українців у Манджу-Го є тижневик „Манджурський Вістник", що в вересні ц. р. почав шестий рік своєї праці. При цьому тижневику має небаром почати виходити окремий місячник-додаток „Ватра", присвячений обговорюванню та оформлюванню українського світогляду та проблем визвольної боротьби. Крім цього „Ватра" матиме статті про історію й завдання Зеленої України, при чому частина його матеріялу друкуватиметься, для обзнайомлення чужинців, англійською мовою.

Редактором „Манджурського Вістника" й „Ватри" є п. М. Мілько.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОСТІЙНИЙ ТЕАТР У ХАРБІНІ.

Дня 21. вересня ц. р. відчинено в У. Н. Домі у Харбіні Український Театр, заснований Трупою Українських Артистів.

Першою виставою театру була песа Тогобочного „Душогуби", яку харбінська українська кольонія привітала дуже радо. За нею пішов вечір української пісні, у якого програму ввійшли песа „Червоний вогонь" та сольоспіви Лобаніва, Курської й Савченка, врешті як третю з черги виставу поставлено комедію „Хатня Революція" Володського.

Театр має добрий хор і орхестру та підготовляє низку побутових пес і комедій.

УКРАЇНСЬКІ РАДІО-ВЕЧОРІ.

Заходом „Мандж. Вістника" радіостація Харбіну передає на ввесь Дал. Схід що який час окремі радіо-вечорі, в яких програму входять реферати про змагання українського народу і працю його еміґрації, переплітані продукціями хору та кращих українських солістів м. Харбіна. Ці радіо-вечорі спопуляризували дуже імя України на Дал. Сході й добули прихильну критику навіть японських часописів, а досі було їх чотирі: 26. липня, 2. серпня, 20. вересня й 4 жовтня. Дальші вечорі підготовляються.

УКРАЇНСЬКА СТОРІНКА В ЯПОНСЬКОМУ ЧАСОПИСІ.

Японський часопис „Харбінське Время" завів у себе сторінки для чужинецьких націй, в тому числі для українців. Три місяці тому редаґування сторінки передано Управі УНГ.

КНИГОЗБІРНЯ-ЧИТАЛЬНЯ УКРАЇНСЬКОГО НАР. ДОМУ.

Заходи, щоб упорядкувати книгозбірню-читальню при УНДомі для української кольонії, будуть швидко скінчені й небаром відбудеться її відкриття.

УКРАЇНСЬКА ҐІМНАЗІЯ В ХАРБІНІ.

20. серпня ц. р. в Українськім Нар. Домі відчинено Українську Ґімназію з реально-комерційним відділом у складі трьох (3-х) підготовчих і І-ої кляси ґімназії. Найпильнішу увагу звернено на практичне вивчення чужоземних мов (англійської), японської й манджурської), на вивчення ріжного ремесла та практичних предметів (бухгальтерія) і на фізичний розвиток учнів. При ґімназії зорганізовано бурсу. В майбутньому кожного року відчинятимуться вищі кляси.

ПРИТУЛОК СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ ЕМІҐРАНТІВ.

Спілка Українських Еміґрантів дістала від Управління У. Н. Дому мешкання у подвірі, призначене на притулок для збігців з Зеленого Клину. Притулок відремонтовано, приведено до ладу та приміщено в ньому кількох наших вигнанців, з яких деякі дісталися сюди кілька днів тому, втікши з концентраційних таборів на Амурщині. Проведена серед громадянства акція збірки ріжних одягів, тощо, дала змогу роздати біднішим збігцям одяги.

НОВА ПОЛІТИЧНА ОРҐАНІЗАЦІЯ УКРАЇНЦІВ У МАНДЖУ-ГО.

Питання ділового активного обєднання українських національно-державницьких сил на Далекому Сході для активізації боротьби з ворожою комуністичною навалою, що ще недавно здавалося тяжкою проблемою, починає находити нарешті своє полагодження.

Цю мету ставить перед собою й виховання нових кадрів активних національно-державницьких сил та зокрема популяризацію української думки на Далекому Сході має започаткувати перша українська політична орґанізація в Манджу-Го: Український Національно-Державницький Фронт (УНДФ).

В другій половині серпня відбулися конституючі Збори, на яких обговорено представлений ініціятивною групою статут та правильник тієї політичної орґанізації українців на Далекому

му Сході. Рівночасно устійнено провід УНД-фронту до котрого входять: загально політичний референт (ген. секр. Проводу) — М. Мілько, організаційний референт — П. Яхно, референт преси та пропаганди — І. Світ.

ВЕЧІР ПАМЯТИ КНЯЗЯ ВОЛОДИМИРА.

Спеціяльний комітет зорганізував вечір, присвячений Володареві Української Княжої Держави Володимирові Великому, що відбувся заходами українських національних організацій м. Харбіна. У програму вечора входили: Національний гимн, Вступне слово п. Марчишина, Українська Національна Держава часів св. Володимира — реферат п. Паславського, „Чакрила нічка", мішаний хор, „Український юнак", деклямація Юрася Яхна, „Київ с:олиця Державної України", реферат п. Андрущенка, „Українська культурна ідея на Д. Сході", реферат п. Світа, „Ой, видно село", мішаний хор, „Українські вірші", деклямація Галі Кукурузи, „Вкраїно мати, кат сконав", міш. хор, „Поступ соборности українських земель від Володимира Великого до наших днів", реферат п. Мілька і „Молитва за Україну" — мішаний хор.

КНИЖКА ПРО УКРАЇНСЬКИЙ ДАЛЕКИЙ СХІД.

Накладом „Манджурського Вістника" появилася друком у російській мові книжка відомого харбінського журналіста, українця І. В. Світа, п. з. „Украинский Дальний Восток". Книжка має кільканацять ілюстрацій і коштує 20 фенів

Еспанські вязниці переповнені.

МАДРИД, 28. 10. ПАТ. У мадридській вязниці, обчисленій на 100 вязнів, перебуває тепер 3.000 арештованих. Вязниця, в якій перебуває провідник соціялістів Лярґо Кабалеро, невідома. Арештованих можна відвідувати. Суспільна опінія піклується долею 110 сиріт, яких батьки згинули підчас повстання в Астурії. Найвищий трибунал домагається від кортезів, щоби видав судові колишнього премієра Азану і посла республиканської лівиці Люї Бельо.

В Овіедо зареквіровано всі вантажні самоходи, щоби звезти трупи, порозкидані довкола міста. Зпід звалищ домів витягають багато людських трупів.

Соціялістичний посол Ляндров, колишній ґенеральний директор народнього шкільництва зрікся посольського мандату. Університет в Овіедо видав відозву до суспільности за датками на відбудову університетської бібліотеки, яку повстанці спалили.

Польсько-французький союз не істнує.

Голоси французької преси.

ПАРИЖ, 28. 10, ПАТ, Французька преса подає такі коментарі у приводу переміни польського посольства у Берліні і німецького у Варшаві на амбасади.

„Ліберте" сумнівається, чи Польща більше вдоволена з Гітлера ніж Франція зі Сталіна. Добре сталося, що Поморя, ще недавно пекуча, заплутана европейська проблема, не доводить уже до конфліктів і Німеччина поволеньки призвичаюється до своїх теперішніх кордонів. Чи це побажання щира, це справа інша.

„Журналь де Деба" критикує польську і французьку політику. Пише, що хоча польсько-французький союз ще зареєстрований на папері, в дійсності вже не істнує. Тому слід сподіватися, що Польща змінить свою орієнтацію, доки ще не запізно.

Пертінакс пише в „Еко де Парі", що переміна посольства на амбасаду заспокоїла престіжеві амбіції Польщі. Цей символічний акт доказує, що польсько-французький союз з 1928 р. вже не є головною осею закордонної політики Польщі. Становище Польщі до східного пакту змушує Францію змінити своє становище. Подорож прем. Ґембеша до Варшави доказує, що між Польщею і Німеччиною істнує не тільки порозуміння, але польський уряд є в тайнім порозумінні з Мадярщиною. Тому автор висловлює бажання, щоби становище Польщі було доброю лекцією для Франції підчас теперішніх переговорів з Італією.

—с—

Схопили маклера діямантів.

ШИКАГО, 28. 10. ПАТ. Чотирьох бандитів напало на маклера діямантів з Ню Йорку, приголомшили ударами револьверу і самоходом вивезли за місто. По дорозі загарбали скриньку з нешліфованими діямантами за 50.000 долярів і 500 дол. готівкою і щойно тоді викинули непритомного маклера зі самоходу.

Економічний огляд.

Українська хроніка

ГРЕКО-КАТОЛИКИ ВИКАЗУЮТЬ НАЙБІЛЬШУ СМЕРТНІСТЬ!

Цифри, які принесли тепер „Вядомосьці Статистичне" про природний приріст населення, для нас дуже невеселі. Український нарід у Галичині (гр.-католики) має найбільший відсоток смерти, бо **17.1 на тисячу** (під увагу взяте II. чвертьріччя). Відповідні цифри інших віроісповідань ось такі: православні 13.2, римо-католики 14.2, евангелики 14.5, жиди 9.6 Відповідно до того представляється **природний приріст**, Гр.-кат. **10.6 проміль,** православні 13.3, римо-католики 14.6 (найбільше число уродин!), евангелики 7.6, жиди 11.3 проміль!

Як бачимо з того — ситуацію рятують українці на північно-західних землях. Це вже виказав останній спис населення. Найменший природний приріст гр.-католицької частини нашого народу, як теж жахлива смертність її викликає поважні рефлексії...

ЯК СТВОРИТИ ГУРТІВНІ ДЛЯ ПРИВАТНИКІВ-ДЕТАЙЛІСТІВ?

Під цим заголовком оголосила редакція двотижневика **„Торговля і Промисл"** у 3. числі яке саме появилось, анкету, вважаючи, що розвязка цього питання є для заціка́влених тим купців дуже важна. Йде про те, чи мають купці скористати з готового вже кооперативного апарату, чи мають творити окремі гуртівні.

В цьому самому числі находимо ще статті інж. Дурбака (юн.), дир. Скопляка (Гасла і дійсність), продовження статті В. Несторович (Суспільне становище купця в українському громадянстві), закінчення фейлетону д-ра Витановича про Димета, „Зизом на ринок" Чіпки і багато інформаційного матеріялу.

Польська хроніка.

ГОСПОДАРСЬКІ ВИСЛІДИ ВІДВІДИН ҐЕМБЕША. — ДОТЕПЕРІШНІ ВЗАЄМИНИ МАДЯРЩИНИ З ПОЛЬЩЕЮ.

Поїздка Ґембеша до Варшави викликала відповідний резонанс на заході Европи. Французька преса зазначила між іншим те, що Мадярщина, як край суто хліборобський не відбігає своєю економічною структурою від Польщі, через те ніяких господарських вартостей їй дати не може. Та справа не виглядає так зле. Польща має деякі галузі промислу, які навіть дуже поважно зацікавлені у зміцненні взаємин з Угорщиною. В першу чергу важний для Польщі є вивіз вугілля до Мадярщини і вивіз текстильних виробів. Міцно заінтересований є і цинковий промисл.

Фактично до кінця 1929 р. торговельні вартости, які виміняли між собою Польща і Мадярщина, були доволі поважні, щойно 1930 рік був переломовий. Дотого з винятком 1925 і 1928 років Польща мала активне сальдо (воно й досі **залишилось**).

Як далеко посуне візита Ґембеша теж справу господарську — покищо невідомо. Практичним вислідом цієї візити є постанова викликати в обох краях комітети екон. студій і назначити мішану комісію для збільшення торгов. оборотів.

ПОЛЬЩА І „ЗОЛОТИЙ БЛЬОК".

Всупереч нашим здогадам, які ми висказали в останньому „огляді" — Польща взяла участь у брюссельській конференції країв „золотого бльоку". Запрошення прийшло в останній хвилині.

Поруч з декляративною сторінкою брюссельської конференції (знову піддреслює сильну волю витримати при золотій валюті), має вона і практичну сторінку. А саме конференція рішила збільшити на 10 проц. взаїмні обороти „золотих країв". Та це покищо все таки теорія...

Провідник польської делеґації мін. Долежаль, заявив кореспондентові „Екон. і Фін. Аґенції" між іншим ось-що:

„Своєю участю в конференції Польща доказала, що її уряд має міцне бажання затримати зол. валюту і всіми засобами працювати над тим, аби **вдержати непохитну вартість польського золотого**".

БЮДЖЕТОВИЙ ПРЕЛІМІНАР І НОВІ ПОДАТКИ. — ЧИ ПІДВИШКА ДОХОДОВОГО ПОДАТКУ.

Цифри бюджетового преліміпара, які опублікував уряд, викликали ріжні коментарі в опозиційній пресі. Не йде так про „кінцевий ефект", а саме про пасивне сальдо, передбачене в висоті 149 міліонів. Дефіцит був і буде. Зате звернув увагу факт преліміювання вищої суми доходів, ніж до цього давали би право дотеперішні осяги в доходовости. Колиж узяти під увагу те, що доходові джерела радше стають сухіші (державні підприємства, стемплеві оплати, мито, ба навіть монополі), то оптимізм уряду який дозволив йому рахувати на доходи, що переступають на 22 міліони доходи теперішні, мусить кожного поважно застановляти.

Острах, що уряд рішив збільшити податки, стає зовсім реальний. Преса сповіщає, що доходовий податок буде підвищений.

Уже раніше появилась вістка, що люди безженні платитимуть вищі дооходові податки. Та здобуті в той спосіб гроші малиб іти на спеціяльні потреби шкільництва. Чи на них рахує уряд? Чи взагалі доходовий податок буде підвищений? Останню можливість бере на увагу польська преса зовсім поважно, дарма, що таке потягнення яскраво суперечилоб політиці дефляції. Добре, що це покищо лиш здогади.

ГОСПОДАРСЬКІ НОВИНИ З ОСТАННЬОГО ТИЖНЯ.

Пром.-Торг. Палата, яка доживає своїх днів, винесла на пленарному засіданні 24. ц. м. резолюцію, в якій протестує проти позбавлювання Львова ріжних інституцій, які уряд переносить до Варшави. Це веде до знищення господарського життя. — У торговлі вугіллям великий застій. Купці і консументи чекають за заповіджену зниж ку вугілля. — Про неґативну ролю картелів свідчать цифри про теперішню ціну цементу і його збут. Після розвязання картелю ціна цементу **впала на 75 проц.**, а збут зріс на 100 прц. Але появилась вістка, що продуценти цементу монтують уже новий картель. — Польща заключила договір зі Совітами, в якому зобовязалась спроваджувати українську залізну руду за готові залізні вироби.

В.Н-вич.

Мистецьке життя.

УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО В ЕСПАНІЇ.

У серпні мистець Микола Глущенко улаштував виставку своїх творів у Барсельоні. Барсельонський музей закупив один твір. Мистецька критика прийняла творчість Глущенка дуже тепло.

ПУБЛІКАЦІЯ ПРО УКРАЇНСЬКУ ГРАФІКУ.

Міжнародній журнал графіки „Gebrauchs-graftk", що виходить у Берліні в німецькій і англійській мові умістив у 7 числі за липень ц. р. фахову статтю знаменитого нашого мистця проф. Василя Масютина про творчість такого другого нашого графіка Олексу Кравченка. Стаття багато ілюстрована. Того роду статті, де мистець інформує про творчість другого мистця вважаємо за явище більше як відрадне. Це вказує, що інформація є авторитетна, що наші мистці вживають метод західньо-европейських своїх товаришів, та що така інформація займає провідне становище в мистецькій критиці, розуміється, не виключаючи оцінок і інформацій критиків і істориків.

ВИСТАВА М. ГЛУЩЕНКА В ПАРИЖІ.

Микола Глущенко улаштовує виставу своїх еспанських етюдів у Парижі, в галерії Зака від 2. до 16. листопада. Видано гарний ілюстрований катальоґ. Еспанські етюди М. Глущенка дуже цікаві в кольориті і блискучі в формі.

ПРОПАВ ТВІР З МУЗЕЮ.

З мистецьких творів, які возив Національний Музей у Львові на виставу українського мистецтва у Варшаву, пропала одна річ — „Гуцул" Р. Лісовського, акварeля.

НОВІ ТВОРИ В. КАСІЯНА.

Знаменитий наш графік В. Касіян зілюстрував нове видання „Кобзаря". Деякі ілюстрації надруковані в українській радянській пресі.

ПОЛЬСЬКА ФАХОВА КРИТИКА ПРО НАШІ МИСТЕЦЬКІ ВИДАННЯ.

Останнє велике число „Glos-y Plastyków" в Кракові приносить дуже прихильні рецензії на монографії О. Грищенка і М. Андрієнка, видані львівською Асоціяцією Нез. Укр. Мистців. В попередньому 7—8 числі того журналу була рецензія на „Мистецтво", в якій піднесена фахова і дбайлива редакція журналу, його високий рівень, та відзначена рухливість і зусилля наших мистців. Крім того гарні рецензії на монографії М. Глущенка й О. Сахновської.

П. К.

НОВИНКИ

— **Вибір президента м. Львова.** У суботу відбулося засідання ради м. Львова для вибору президента міста, трьох віцепрезидентів і 8-ох лавників. Була зголошена на письмі одинока кандидатура дотеперішнього президента Львова Вацл. Дрояновського. Прийшли всі 72 радні. Голосували в поазбучному порядку, кидаючи картки до урни. Голосів віддали 71, в цьому важних 44. Кандидат Дрояновський одержав 44 голоси й вибраний президентом. Віцепрезидентом вибрали посла д-ра Ст. Островського 43 голосами на 72 голосуючих. Другий кандидат на віцепрезидента д-р Веринський (начальник персонального виділу шк. кураторії і президент „Стшельца") перепав, бо одержав 40 неважних карток, а 32 важні. До вибору третього віцепрезидента не дійшло. Скликання нового засідання для вибору дальших членів управи належить до компетенції новови́браного президента Дрояновського.

— **Знижка цін вугля.** З 1. листопада подешевіє вугля: 1) грубе вугля (понад 40 мм.) обнижка на 12 прц., 2) дрібне (нижче 40 мм.) 15 прц., 3) мілкий вугіль на 3 прц. Рівночасно міністерство промислу та торговлі постановило обнизити перевозові тарифи для вугля всіх ґатунків.

— **Обнижка цін тютюнових виробів** має прийти в найближчому часі. Мають подешевіти не тільки готові папіроски, але й сам тютюн. Крім того будуть введені нові дешеві сорти папіросок.

— **Присуд у комуністичному процесі.** В ночі з четверга на пятницю запав присуд у великім комуністичнім процесі в Дубні, що тревав два тижні. Головного обвинуваченого Радчука засуджено на 7 літ вязниці, Н. Заяця на 6 літ, пятьох дальших по 4 роки, десятьох по півтора року вязниці. 16 обвинувачених звільнено.

— **Львівська хроніка.** На Стрілецькій площі злодій вирвав течку емеритові Ціхоцькому. Коли злодія стали здоганяти, він кинув течку, всеж його зловили. Це „торбинкар" Йосиф Мікош. — Невідомі злодії вкрали з крамниці Розенцвайга (Собіського 43) тютюну та папіросок на 200 зол. — Затроїлася грибами Пел. Коваленко з вул. Захарієвича 7. Забрали її до шпиталю. — Судді Двожакові вкрали з бюра плащ. Тому кілька місяців Двожакові злодій вкрав золотий годинник. — З вікна II. пов. дому при вул. Городецькій 59а скочила жидівочка після суперечки з батьками. Потовклася на всьому тілі. Забрали її до шпиталю. — З хати гр. Ценської при вул. Сикстуській 45 злодії вкрали мужеський одяг і шкірки футра на 600 зол. — З кімнати Вікторії Ромістрович (Перацького 14) злодій вкрав гардеробу вартости 800 зол., як господиня вийшла з кухні. — З Кульпарківського заведення втік умово хорий Маріян Пашинський з Рудна-Зимної Води. Перед утечею викрикав, що мусить повбивати всю свою родину.

— **Краєва хроніка.** Податкового службовця в Коссові Патковського засудили за дефравдацію на рік вязниці. — У Рудках кинулася під колеса залізниці А. Пастухівна. Згинула на місці. — Начальником виділу безпеки в Станиславові іменували Броневського, дотеперішнього начальника виділу безпеки в Познані. — На залізничому шляху біля Яремча колеса поїзду розшарпали Фелька Дирдюка. Слідство виявило, що Дирдюка вбив любовник Дирдюкової за її згодою, а опісля кинув на шини. — Прокураторія зі Золочева опечатала книги управи дібр у Буську і передала їх судові. — В Адамові, пов. Камінка Стр., поліцай застрілив рядовика 52 п. п. Мих. Кілянського, якого шукали за крадіж. Поліцай казав іти Кілянському на постерунок, а він не послухав і після 3-кратного візвання застрілив його. — В Загірєчку біля Ходорова найшли вбитого мужика Івана Грабаря, в його хаті. При секції найшли в мізку вбитого револьверову кулю. 70-літній батько вбитого зізнав, що в хаті вбитого чув у критичну хвилю якийсь лоскіт, а зброї не бачив. Пізніше признався, що зброю сховав у стодолі. — У Дрогобичі в саді жид. дому сиріт зацвили яблінки та грушки.

— **Арешт за незаплачення платні.** У Варшаві засудили адвоката Ляшевського на 200 зол. кари зі заміною на 10 днів арешту за це, що не виплатив платні свому службовцеві. Це перший випадок того роду.

— **50-процентова популярність през. Рузвельта.** Тижневик „Litterary Digest" розписав був анкету серед своїх читачів у справі популярности уряду през. Рузвельта. Анкета виявила, що за Рузвельтовою політикою заявилося 50.57 прц. учасників анкети. В попередній анкеті през. Рузвельт мав 60 прц. прихильників.

— **„Чорний Гітлер".** У Гарлемі (муринське місто в Америці) відбулася судова розправа проти Абдула Гаміда (якого там звуть „Чорним Гітлером"), що агітував між тамошніми муринами, щоби не купувати в жидівських купців. Суддя увільнив Абдула Гаміда, бо вини його достаточно не доказано. Обвинувач Люіс Ляндла сказав, що слідкуватиме пильно Абдула Гаміда, щоби ще раз заскаржити його.

—o—

ДИВОГЛЯДИ.

ЗА ЩО НИНІ ЛЮДИ ПЛАТЯТЬ ГРОШІ

У Льондоні продали 4 французькі почтові марки з доби 1849—50 р. за... 1250 фунтів штерлінґів!

БОКСЕР ЕПИСКОПОМ.

На острові Льонґ-Айленд помер тамошній епископ Чарльз-Артур Нельсон, що був раніше боксером, відомим під назвою „Чарлі Нельсон". Він ударив раз так сильно свого противника, що той мало не вмер. Це так його зворушило, що кинув ріґ і став місіонарем. Підчас війни був на фронті у Франції як священик.

ПОВІТРЯ НА ЕКСПОРТ.

Деякі каліфорнійські фармери найшли новий предмет збуту; висилають до Ню Йорку у величезних сталевих пляшках свіже повітря, славне на ввесь світ своєю чистотою. Велика пляшка коштує 5 дол. і можна нею відсвіжити собі кімнату. Назва „інспектор свіжого повітря" може колись і в нас стане поважна, коли почнемо спроваджувати повітря з наших гір.

—o—

З кіна.

КІНА „КОПЕРНИК" і „МАРУСЕНЬКА": НАНА (за повістю *Золі.*)

Заголовок цієї фільми має ще досі силу другого магічного заголовку „Камелієва дама" — твору, що колись належав до бульварних сенсацій. Повість Золі і досі не втратила своїх літературних прикмет; недурно був це зразок для тисячі авторів, що змальовували нещасливу долю „вуличних метеликів". Повість представника школи натуралізму могла би стати ревеляцією для екрану, якби режисер і сценарист хотіли добути з неї все те, що підкреслював автор зовсім новою методою. А так вона тільки прибавлює сюжет для артистки. Американське виробництво найшло таку артистку з новим іменем і новим талантом. Анна Стен замандрувала з Києва аж до Голівуду і там зійшла як нова зоря, небезпечна суперниця вже признаних слав. Побачивши її вперше у Львові, мусимо признати, що реклама її таланту ні трохи не переборщена. Має вона у самому вигляді і голосі щось посереднього між Ґретою Ґарбо і Марленою Дітріх. Саме так уявляємо собі той посередній тип, який може дати славянка. Правда, пригадуємо собі, що в жилах Анни Стен плине теж шведська кров і може саме тому віднаходимо в ній дещо спільного з Ґретою Ґарбо.

„Нана" — звичайна любовна історія звичайної дівчини, що на хвилину блиснула на сцені і в сальонах. Має вона моменти, що щиро зворушують. Гра Анни Стен — мистецька. Її партнер Філіп Голмс, відомий із „Американської трагедії" та інших першорядних фільм.

—o—

Відозви й комунікати.

ГОДІВЕЛЬНО-ВЕТЕРИНАРІЙНИЙ КУРС „С. Г."

Годівельно-ветеринарійний курс відбудеться при практичних курсах „Сільського Господаря" в Янчині в часі від 1. до 31. грудня цього року. В програму теоретичного і практичного навчання входять: годівля і плекання та контроля ужитковости, домашніх тварин, годівельна гігієна та поміч у випадках наглого захворіння тварин.

На курс приймають кандидатів, що покінчили 18-ий рік життя з освітою не нижче вселюдної школи. Оплата за навчання, уживання наукових приладів і бібліотеки зол. 20, удержання (помешкання і харч) коштує зол. 30, разом за ввесь курс зол. 50.

Зголошення на курс слати найдальше до 15. листопада на адресу: Управа Практичних Курсів „Сільського Господаря" в Янчині, почта в місці.

Присилайте передплату!

—o—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів Ринок 10